

Naczelna Rada
Pielęgniarek i Położnych

Stanowisko nr 14
Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych
z 17 czerwca 2026 r.

w sprawie podjęcia prac legislacyjnych nad wprowadzeniem urlopu dla poratowania zdrowia dla pielęgniarek i położnych

Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych stoi na stanowisku, iż konieczne jest podjęcie prac legislacyjnych przez Ministra Zdrowia mających na celu wprowadzenie do porządku prawnego instytucji urlopu dla poratowania zdrowia dla pielęgniarek i położnych wykonujących zawód w podmiotach leczniczych.

Zawody pielęgniarki i położnej należą do grup zawodowych wykonujących pracę o szczególnym znaczeniu, wymagającą stałej gotowości psychofizycznej, odporności na przewlekły stres oraz wykonywania obowiązków w warunkach narażenia na czynniki biologiczne, chemiczne i fizyczne. Pielęgniarki i położne wykonują pracę zmianową, nocną, często w warunkach niedoboru personelu, przy znacznym obciążeniu odpowiedzialnością za zdrowie i życie pacjentów. Długotrwałe wykonywanie zawodu prowadzi do zwiększonego ryzyka występowania chorób układu ruchu, schorzeń psychicznych związanych z wypaleniem zawodowym, zaburzeń snu oraz innych chorób będących następstwem wieloletniej ekspozycji zawodowej.

Jednocześnie sytuacja demograficzna w zawodach pielęgniarki i położnej jest alarmująca. Z danych Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych wynika, że obecnie średni wiek pielęgniarek przekracza 55 lat, natomiast średni wiek położnych wynosi ponad 52 lat. Do 2030 r. aż 51% obecnie zatrudnionych pielęgniarek oraz 47% położnych osiągnie wiek emerytalny. Według danych Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych wśród osób wykonujących zawód znajduje się obecnie ponad 90 tys. pielęgniarek i 10.200 położnych posiadających już uprawnienia emerytalne. Funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia w znacznym stopniu opiera się zatem na osobach, które mogłyby zakończyć aktywność zawodową.

Pielęgniarki w grupie wiekowej 21-40 lat stanowią 61 tys., w grupie wiekowej 41-60 lat stanowią 150 tys. osób, co wskazuje na znaczną lukę pokoleniową wynoszącą ok. 90 tys. pielęgniarek. Natomiast położne w grupie wiekowej 21-40 lat stanowią 12.300 osób, w grupie wiekowej 41-60 lat stanowią 16 tys., co wskazuje na lukę pokoleniową wynoszącą ok 4 tys. położnych.

Wprowadzenie urlopu dla poratowania zdrowia stanowiłoby instrument pozwalający na wydłużenie aktywności zawodowej pielęgniarek i położnych poprzez umożliwienie regeneracji zdrowia bez konieczności definitywnego opuszczania zawodu. Rozwiązanie takie mogłoby ograniczyć liczbę przedwczesnych odejść z pracy, zmniejszyć skalę absencji chorobowych oraz przeciwdziałać wypaleniu zawodowemu.

Wprowadzenie urlopu dla poratowania zdrowia dla pielęgniarek i położnych znajduje uzasadnienie w art. 24 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym praca znajduje się pod ochroną Rzeczypospolitej Polskiej, art. 66 ust. 1 Konstytucji RP, gwarantującym pracownikom prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, art. 68 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, nakładającym na władze publiczne obowiązek zapewnienia obywatelom równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Należy podkreślić, że podobne rozwiązania funkcjonują już w odniesieniu do innych grup zawodowych wykonujących pracę o szczególnym charakterze, w szczególności nauczycieli na podstawie art. 73 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. *Karta Nauczyciela* (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 515).

Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych stoi na stanowisku, że wobec postępującego starzenia się kadr pielęgniarskich i położniczych, narastających niedoborów personelu oraz szczególnie obciążającego charakteru wykonywanej pracy, wprowadzenie urlopu dla poratowania zdrowia stanowi rozwiązanie uzasadnione zarówno społecznie, jak i ekonomicznie.

Instrument ten powinien być traktowany jako element polityki zdrowotnej państwa służący utrzymaniu aktywności zawodowej doświadczonych pielęgniarek i położnych, poprawie bezpieczeństwa pacjentów oraz zapewnieniu ciągłości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.

Sekretarz NRPiP

Kamilla Gólc

Prezes NRPiP

Mariola Łodzińska